

Korthistoriki Sverige

Första gången romer nämndes i Sverige var i två olika källor från 1512. De kallades då tatarer. Från början var kontakten med lokalsamhället god, men i samband med att nationalstaten växte sig allt starkare utfärdades ett stort antal lagar och dekret, som gick ut på att utesluta, utvisa eller utrota romer.

År 1560 befallde ärkebiskopen prästerna att inte ha något att göra med romerna och inte heller döpa deras barn. Gustav Vasa utvisade romer till Finland. År 1637 kom "Placat om Taternes fördrifwande af landet", vilket bland annat innehöll dödsstraff för romska män och utvisning av kvinnor och barn om de påträffades, den så kallade hänglagen. På 1700-talet kom lösdriverilagar, där det fastslogs att nyanlända romer skulle utvisas. Eventuellt menade man med detta romer som rörde sig mellan de nordiska länderna. Efter kriget 1809 kunde inte romerna resa mellan Sverige och Finland längre. En grupp kaléromer blev på så sätt isolerade.

I slutet av 1800-talet kom ett antal romska släkter från Ryssland och Ungern till Sverige, vilket möjliggjordes av att det gamla passtvänet upphävdes mellan 1860 och 1914. Från 1914 till 1954 rådde inreseförbud för romer. När det hävdades kunde finska romer åka till Sverige igen.

Under 1900-talets första del blev romerna utsatta för tvångssterilisering, de fick inga ransoneringskort under kriget, barn blev omhändertagna, skolgång blev inte möjlig för större grupper förrän på 1960-talet då de fick tillgång till bostäder, etc. Innan dess hade de inte fått stanna mer än några månader på samma plats och i vissa kommuner blev de inte mottagna alls.

På slutet av 1960- och början av 1970-talet kom en ny våg romska flyktingar från kontinenten och i samband med kriget i forna Jugoslavien ännu en. Fortfarande finns många fördomar kvar och romerna är antingen osynliggjorda som nu senast vid minnesdagen för förintelseoffren 27 januari, eller blir uthängda som grupp när det endast gäller bråk mellan enskilda individer. Rom betyder man eller människa och det är på tiden att de blir behandlade som sådana överallt.

Inger Söderquist

Romer i världen

Romer utvandrade från Indien före 1000-talet, och nämns på Kreta i Europa 1312 och kallades då atsinganos.

Det är svårt att hitta exakta siffror på hur många romer det finns idag. En uppskattning är att det totalt finns cirka 20 miljoner romer i världen. Av dem bor cirka 6 miljoner i Indien. Officiella siffror och inofficiella uppskattningar skiljer sig ofta stort. I Sverige beräknas antalet romer till 50 000 enligt regeringskällor, men organisationer tror att siffran är högre.

Kartan visar inofficiella uppskattningar av hur stor del av ländernas befolkning som utgörs av romer. Mörkare markering betyder högre procent, ljusare mittemellan. Nedan finns siffror för de romska befolkningarnas storlek i några europeiska länder. (Källa: wikipedia.org)

Albanien:	1 300-120 000
Bosnien:	8 900-400 000
Bulgarien:	300 000-800 000
Finland:	cirka 10 000
Frankrike:	500 000-1 miljon
Italien:	90 000-110 000
Makedonien:	54 000-260 000
Moldavien:	12 000-150 000
Polen:	15 000-50 000
Rumänien:	500 000-2,5 miljoner
Serbien:	100 000-500 000
Spanien:	600 000-1,5 miljoner
Sverige:	cirka 50 000
Turkiet:	500 000-5 miljoner
Tyskland:	cirka 120 000
Ungern:	200 000-1 miljon

